

Rekomendacja nr 19/2016

z dnia 6 kwietnia 2016r.

Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w sprawie zakwalifikowania świadczenia „Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnątrzustnych” jako świadczenia gwarantowanego z zakresu leczenia stomatologicznego.

Prezes Agencji rekomenduje zakwalifikowanie świadczenia „Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnątrzustnych” jako świadczenia gwarantowanego z zakresu leczenia stomatologicznego” pod warunkiem włączenia świadczenia do procedury leczenia metodą apeksyfikacji.

Uzasadnienie rekomendacji

Prezes Agencji, biorąc pod uwagę stanowisko Rady Przejrzystości, a także przedstawione dowody naukowe, uważa za zasadne objęcie finansowaniem świadczenia „Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnątrzustnych” w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18. r.ż. w przypadku leczenia zęba stałego metodą apeksyfikacji.

Zdjęcie rentgenowskie wewnątrzustne jest powszechnie stosowaną metodą diagnostyczną w stomatologii, na którą wskazują wytyczne oraz eksperci kliniczni.

Jednak zamieszczenie omawianego świadczenia w koszyku świadczeń gwarantowanych powinno zostać przeprowadzone łącznie z zakwalifikowaniem do finansowania leczenia endodontycznego metodą apeksyfikacji z wykorzystaniem materiału MTA. W opinii Prezesa Agencji rozdzielanie świadczenia diagnostycznego, w przypadku gdy jest ono niezbędną procedurą w trakcie procesu leczenia stomatologicznego, nie jest zasadne. Działanie takie może jedynie rodzić komplikacje w sposobie rozliczania świadczeń.

Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami Agencji włączenie wnioskowanego świadczenia do świadczeń gwarantowanych może spowodować roczny wzrost wydatków płatnika publicznego o 2,17-10,86 mln PLN w zależności od liczby wykonanych zdjęć. Należy przy tym mieć na względzie, że oszacowania te charakteryzują się dużą niepewnością ze względu na liczebność populacji kierowanej do leczenia.

Ponadto, w opinii Prezesa Agencji, niezbędna jest weryfikacja wszystkich świadczeń finansowanych w ramach katalogu stomatologii i zmiana sposobu ich finansowania na metodę, która uwzględniałaby kompleksowość procedur medycznych.

Przedmiot wniosku

Zlecenie Ministra Zdrowia dotyczy oceny zasadności zakwalifikowania świadczenia opieki zdrowotnej „Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnątrzustnych” jako świadczenia gwarantowanego z zakresu leczenia stomatologicznego.

Problem zdrowotny

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) próchnica to umiejscowiony proces patologiczny, pochodzenia zewnątrz ustrojowego, który prowadzi do odwapnienia i proteolitycznego rozpadu twardych tkanek zęba. Głównym czynnikiem odpowiedzialnym za jej rozwój są bakterie wytwarzające kwasy niszczące szkliwo, w procesie rozkładu cukrów obecnych w produktach żywnościowych. Ze względu na kształt anatomiczny zębów, miejscem predysponowanym do powstawania ognisk choroby próchnicowej jest powierzchnia żująca zębów bocznych.

Według WHO szacuje się, że próchnica może dotyczyć 60-90% populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Między 2. a 3. r. ż. występuje u 35–50% dzieci, między 3. a 4. r. ż. próchnica występuje u 56–60% dzieci, a w wieku 6–7 lat u prawie 100% dzieci.

Zgodnie z wynikami Monitoringu Zdrowia Jamy Ustnej z 2012 roku już u 2,3% dzieci w wieku 12 lat stwierdzono brak co najmniej jednego zęba stałego spowodowanego chorobą próchnicową, u 3,6% - konieczność ekstrakcji zęba stałego, a u 3,2% potrzebę leczenia endodontycznego. U piętnastolatków odsetki te są wyższe i wynoszą odpowiednio: 9,4%, 6,0%, 3,2% (2011 rok).

Alternatywna technologia medyczna

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego obecnie finansowane jest świadczenie „Rentgenodiagnostyka do 2 zdjęć wewnątrzustnych” w roku kalendarzowym.

Opis wnioskowanego świadczenia

Wniosek o zakwalifikowanie świadczenia jako świadczenia gwarantowanego z zakresu leczenia stomatologicznego dotyczy rentgenodiagnostyki do pięciu zdjęć wewnątrzustnych w przypadku leczenia zęba stałego metodą apeksyfikacji, w tym wstępne i kontrolne w okresie do zamknięcia otworu wierzchołkowego.

Świadczenie obejmuje:

- techniczne wykonanie zdjęcia rtg;
- ocenę zdjęcia i jego opis w dokumentacji medycznej pacjenta;
- w połączeniu ze świadczeniami gwarantowanymi o kodzie ICD-9 23.01 oraz 23.13 (Badanie, orzeczenia, czynności szczegółowe oraz Leczenie kanałowe) .

Należy wskazać, że wnioskowane świadczenie stanowić będzie rozszerzenie koszyka świadczeń gwarantowanych.

Ocena skuteczności (klinicznej oraz praktycznej) i bezpieczeństwa

Ocena ta polega na zebraniu danych o konsekwencjach zdrowotnych (skuteczność i bezpieczeństwo) wynikających z zastosowania nowej terapii w danym problemie zdrowotnym oraz innych terapii, które w danym momencie są finansowane ze środków publicznych i stanowią alternatywne leczenie dostępne w danym problemie zdrowotnym. Następnie ocena ta wymaga określenia wiarygodności zebranych danych oraz porównania wyników dotyczących skuteczności i bezpieczeństwa nowej terapii względem terapii już dostępnych w leczeniu danego problemu zdrowotnego.

Na podstawie powyższego ocena skuteczności i bezpieczeństwa pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie o wielkość efektu zdrowotnego (zarówno w zakresie skuteczności, jak i bezpieczeństwa),

którego należy oczekiwać względem nowej terapii w porównaniu do innych rozważanych opcji terapeutycznych.

Z uwagi na fakt, iż obecnie finansowane jest wykonanie 2 zdjęć wewnątrzustnych i stosowanie tej metody ma ugruntowane miejsce w diagnostyce stomatologicznej odstąpiono od przeprowadzania oceny skuteczności zdjęć rentgenowskich wewnątrzustnych.

Bezpieczeństwo

Ilość promieniowania wykorzystywana w rentgenodiagnostyce stomatologicznej jest bardzo niska. Wg informacji odnalezionej na stronie internetowej Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, dawka promieniowania dla zdjęcia wewnątrzustnego wynosi od 0,001 do 0,008 mSv . Dla porównania promieniowanie tła na terenie USA to przeciętnie 3,2 mSv rocznie (0,009 mSv dziennie).

Propozycje instrumentów dzielenia ryzyka

Nie dotyczy.

Ocena ekonomiczna, w tym szacunek kosztów do uzyskiwanych efektów zdrowotnych

Ocena ekonomiczna polega na oszacowaniu i zestawieniu kosztów i efektów zdrowotnych, jakie mogą wiązać się z zastosowaniem u pojedynczego pacjenta nowej terapii zamiast terapii już refundowanych.

Koszty terapii szacowane są w walucie naszego kraju, a efekty zdrowotne wyrażone są najczęściej w zyskanych latach życia (LYG, life years gained) lub w latach życia przeżytych w pełnym zdrowiu (QALY, quality adjusted life years) wskutek zastosowania terapii.

Zestawienie wartości dotyczących kosztów i efektów związanych z zastosowaniem nowej terapii i porównanie ich do kosztów i efektów terapii już refundowanych pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy efekt zdrowotny uzyskany u pojedynczego pacjenta dzięki nowej terapii wiąże się z wyższym kosztem w porównaniu do terapii już refundowanych.

Uzyskane wyniki wskaźnika kosztów-efektów zdrowotnych porównuje się z tzw. progiem opłacalności, czyli wynikiem, który sygnalizuje, że przy zasobności naszego kraju (wyrażonej w PKB) maksymalny koszt nowej terapii, która ma wiązać się z uzyskaniem jednostkowego efektu zdrowotnego (1 LYG lub 1 QALY) w porównaniu do terapii już dostępnych, nie powinien przekraczać trzykrotności PKB per capita.

Oszacowany na 2015 rok próg opłacalności wynosi 125 955 zł (3 x 41 985 zł).

Wskaźnik kosztów-efektów zdrowotnych nie szacuje i nie wyznacza wartości życia, pozwala jedynie ocenić i m. in. na tej podstawie dokonać wyboru terapii związanej z potencjalnie najlepszym wykorzystaniem aktualnie dostępnych zasobów.

W ramach analizy ekonomicznej przyjęto, że w przypadku rozszerzenia koszyka świadczeń o możliwość wykonywania 5 zdjęć rentgenowskich wewnątrzustnych w przypadku leczenia zęba stałego metodą apeksyfikacji w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych u dzieci i młodzieży cena świadczenia będzie taka sama jak obecnie finansowanego świadczenia obejmującego 2 zdjęcia wewnątrzustne w roku kalendarzowym.

Obliczenia zostały przeprowadzone w 3 wariantach obejmujących poniższe założenia:

1. Koszt świadczenia taki sam jak wycena istniejącego świadczenia

Obecnie wartość punktowa świadczenia „Rentgenodiagnostyka do 2 zdjęć wewnątrzustnych wynosi 20 pkt, przy wycenie 1 zł za punkt rozliczeniowy.

2. Koszt świadczenia zmieniony proporcjonalnie do wyceny 1 zdjęcia

Biorąc pod uwagę, że obecnie wycena świadczenia obejmującego 2 zdjęcia rentgenowskie wynosi 20 punktów, można przyjąć, że 1 zdjęcie to wartość punktowa 10 punktów rozliczeniowych. Przyjęto zatem, że wnioskowane świadczenie obejmujące 5 zdjęć rentgenowskich wewnątrzustnych może zostać wycenione na 50 punktów rozliczeniowych, przy niezmienionym założeniu koszty 1 punktu, wynoszącym 1zł.

3. Koszt świadczenia określony na podstawie cen komercyjnych

Przeprowadzono wyszukiwanie cen komercyjnych na stronach internetowych przychodni i gabinetów stomatologicznych. Przyjęto, że średnia cena wykonania 1 zdjęcia wewnątrzustnego wynosi 20 zł.

Biorąc pod uwagę powyższe założenie koszt wnioskowanego świadczenia obejmującego 5 zdjęć wewnątrzustnych wynosiłby 100zł

Ograniczenia

Podstawowym ograniczeniem wiarygodności przedstawionych obliczeń jest brak informacji o rzeczywistym koszcie jednego zdjęcia.

Wskazanie czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. 2015 poz. 345)

Jeżeli analiza kliniczna wnioskodawcy nie zawiera randomizowanych badań klinicznych dowodzących wyższości leku nad technologiami medycznymi dotychczas refundowanymi w danym wskazaniu, to urzędowa cena zbytu leku musi być skalkulowana w taki sposób, aby koszt stosowania leku wnioskowanego do objęcia refundacją nie był wyższy niż koszt technologii medycznej o najkorzystniejszym współczynniku uzyskiwanych efektów zdrowotnych do kosztów ich uzyskania.

Nie dotyczy.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia, w tym wpływu na budżet płatnika publicznego

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia składa się z dwóch istotnych części.

Po pierwsze, w analizie wpływu na budżet płatnika, pozwala na oszacowanie potencjalnych wydatków związanych z finansowaniem nowej terapii ze środków publicznych.

Szacunki dotyczące wydatków związanych z nową terapią (scenariusz „jutro”) są porównywane z tym ile aktualnie wydajemy na leczenie danego problemu zdrowotnego (scenariusz „dziś”). Na tej podstawie możliwa jest ocena, czy nowa terapia będzie wiązać się z koniecznością przeznaczenia wyższych środków na leczenie danego problemu zdrowotnego, czy też wiąże się z uzyskaniem oszczędności w budżecie płatnika.

Ocena wpływu na budżet pozwala na stwierdzenie, czy płatnik posiada odpowiednie zasoby na finansowanie danej technologii.

Ocena wpływu na system ochrony zdrowia w drugiej części odpowiada na pytanie jak decyzja o finansowaniu nowej terapii może wpłynąć na organizację udzielania świadczeń (szczególnie w kontekście dostosowania do wymogów realizacji nowej terapii) oraz na dostępność innych świadczeń opieki zdrowotnej.

W ramach oceny wpływu na budżet przyjęto następujące założenia:

- liczebność populacji docelowej w wieku 7-15 lat – 3,2% całej populacji (zgodnie z opinią eksperta klinicznego)
- warianty zgodne z analizą ekonomiczną:
  1. Koszt świadczenia taki sam jak wycena istniejącego świadczenia – 20zł
  2. Koszt świadczenia zmieniony proporcjonalnie do wyceny 1 zdjęcia- 50 zł

3. Koszt świadczenia określony na podstawie cen komercyjnych – 100zł

W wariantcie 1 objęcie finansowaniem danego świadczenia wiązać się będzie ze wzrostem wydatków z perspektywy NFZ o 2,17-10,86 mln PLN rocznie (odpowiednio dla 1 i 5 dodatkowych zdjęć).

W wariantcie 2 objęcie finansowaniem danego świadczenia wiązać się będzie ze wzrostem wydatków z perspektywy NFZ o 5,43-16,29 mln PLN rocznie (odpowiednio dla 1 i 5 dodatkowych zdjęć).

W wariantcie 3 objęcie finansowaniem danego świadczenia wiązać się będzie ze wzrostem wydatków z perspektywy NFZ o 10,86-32,58 mln PLN rocznie (odpowiednio dla 1 i 5 dodatkowych zdjęć).

Ograniczenia

Przy ocenie powyższych wyników należy mieć na uwadze niepewności oszacowań związane z liczbą dzieci kwalifikujących się do wykonywania zdjęcia rentgenowskiego i ograniczeniami wskazanymi w ramach analizy ekonomicznej.

Uwagi do proponowanego instrumentu dzielenia ryzyka

Nie dotyczy.

Uwagi do opisu świadczenia opieki zdrowotnej

- W opinii Agencji wykonywanie zdjęć powinno być doliczone do ryczałtu za wykonywany zabieg, tak jak to ma miejsce w innych dziedzinach medycyny. Nie ma potrzeby wyszczególniania tej pozycji. Należałoby zatem włączyć wykonywanie zdjęć wewnątrzustnych do całej procedury leczenia metoda apeksyfikacji.
- W opinii Agencji istotne jest w opisie świadczenia dokładne określenie przedziału wiekowego pacjentów, którzy mogą kwalifikować się do leczenia metodą apeksyfikacji i wykorzystywanych w jej trakcie badań rentgenowskich.

Omówienie rozwiązań proponowanych w analizie racjonalizacyjnej

Nie dotyczy.

Omówienie rekomendacji wydawanych w innych krajach w odniesieniu do ocenianej technologii

W ramach przeprowadzonego wyszukiwania odnaleziono 2 rekomendacje kliniczne (American Dental Association, Council on Scientific Affairs oraz U.S. Department Of Health And Human Services 2012, American Academy of Pediatric Dentistry, 2012) dotyczące stosowania zdjęć pantomograficznych w stomatologii dziecięcej.

Odnalezione rekomendacje zalecają wykonywanie zdjęć wewnątrzustnych w szeregu wskazań, jednakże brak jest bezpośredniego odniesienia do rentgenodiagnostyki zębów z niezakończonym rozwojem korzenia.

Podstawa przygotowania rekomendacji

Rekomendacja została przygotowana na podstawie zlecenia z dnia 23.10.2015r. Ministra Zdrowia (znak pisma:OZG.078.16.2015/ES), odnośnie przygotowania rekomendacji Prezesa w sprawie zakwalifikowania świadczenia opieki zdrowotnej na podstawie art. 31 c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) po uzyskaniu Stanowiska Rady Przejrzystości nr 32/2016 z dnia 4 kwietnia 2016 roku w sprawie zasadności kwalifikacji świadczenia opieki zdrowotnej „23.0302 - Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnątrzustnych” jako świadczenia gwarantowanego

Piśmiennictwo

1. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 32/2016 z dnia 4 kwietnia 2016 roku w sprawie zasadności kwalifikacji świadczenia opieki zdrowotnej „23.0302 - Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnętrznych” jako świadczenia gwarantowanego
2. Raport AOTMiT-OT-430-14/2015 „23.0302 - Rentgenodiagnostyka do pięciu zdjęć wewnętrznych. Ocena świadczenia opieki zdrowotnej”
3. Aneks do raportów szczegółowych: „Programy profilaktyki próchnicy i poprawy stanu zdrowia jamy ustnej u dzieci przedszkolnych i szkolnych – wspólne podstawy oceny”, lipiec 2012 r.